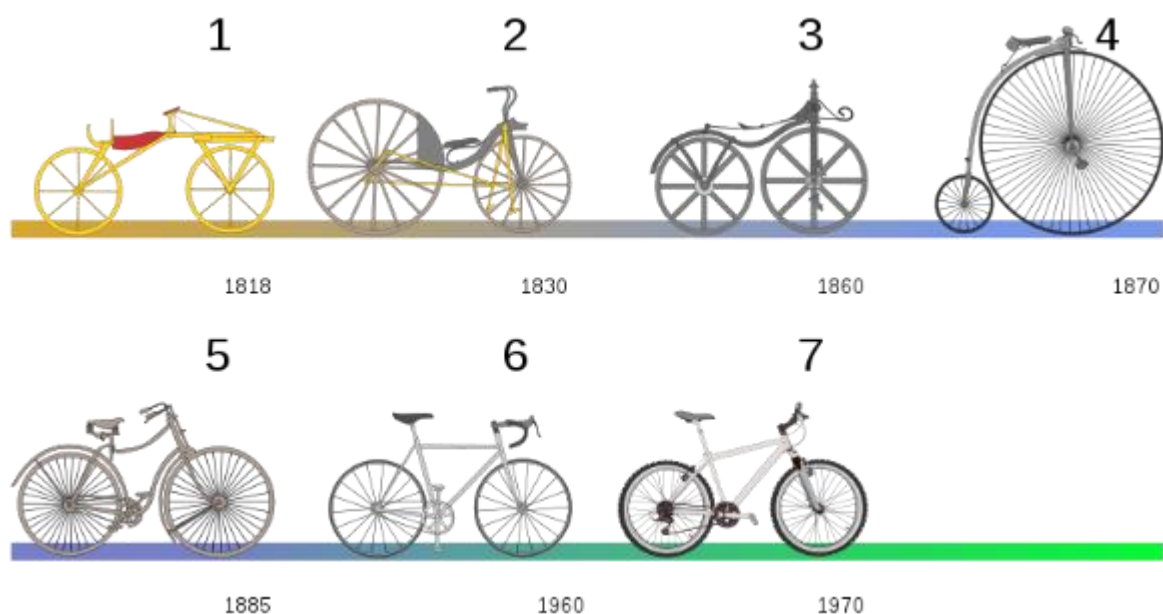

JALGRATAS JA AJALUGU

JALGRATAS JA AJALUGU 1790

Prantsuse leiutaja **Comte de Sivrac** ühendas kaks ratast omavahel teljega. Tulemuseks oli nn jooksuratas, mille seljas kaksiratsi istuja end jalgedega edasi tõukas. Suuna muutmiseks tuli ratas üles ehk uude sõidusuunda tõsta. Sõiduvahendit nimetati

prantsuse keeles **célérifère**.

JALGRATAS JA AJALUGU 1818

Saksamaal täiustas parun **Karl von Drais** puust jooksuratast juhtrauaga. Tema ratas oli juba juhitud ja ta võttis sellele patendi.

Puust raudvitstega sõiduvahendil oli ka tagapidur. Sõiduvahendi nimeks sai autori nime järgi **dresiin**.

JALGRATAS JA AJALUGU 1818

JALGRATAS JA AJALUGU 1839

Väidetavalt valmistas **šotlane Kirkpatrick Mcmillan** esimese puust pedaalide ja tagarattaveoga jalgratta. Seda fakti pole siiski hiljem üksmeelselt tõestatuks loetud. Oma sõiduki demonstreerimiseks sõitis ta külateedel kümne tunniga maha 112 km. Ta oleks ehk rohkemgi sõitnud, kui ta poleks üht neitut pikali ajanud ja seetõttu ohtliku sõidu eest vanglatrellide taha sattunud.

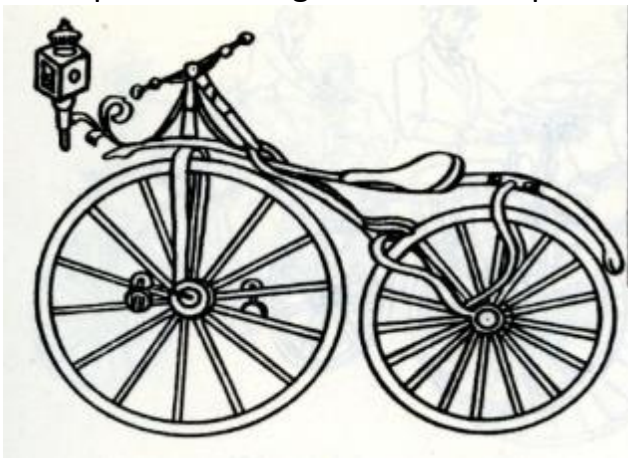
JALGRATAS JA AJALUGU 1845

Šotlane Robert William Thomson leiutas õhukummi, kuid ei patenteerinud oma leiutist. Et kummide järele polnud veel nõudlust, siis ei läinud leiutis ka masstootmisse.

JALGRATAS JA AJALUGU 1853

- **Sakslane Moritz Fischer** leiutas esiratta külge kinnitatavad pedaalid. Tema pedaalesiveoga rattal olid ka pidurid.

- **Neliratta kasutuselevõtt.** Neljarattalised omandasid kuju kiirelt, olles malmist kere ja pedaalidega arvestatavaks liikumisvahendiks.

JALGRATAS JA AJALUGU 1863

Prantslased Ernest ja Pierre Michaux patenteerisid dresiini tüüpi tõukeratta *vélocipède*'i nime all, mille esiratast oli täiendatud väntadega. Sõiduvahendit tunti ka kondilõhkuja või -purustaja nime all.

JALGRATAS JA AJALUGU 1869

Prantslane Eugene Meyer ja inglase James Starley leiutasid suure läbimõõduga esirattaga (ca 1,5 m) kõrgratta ehk ämbliku.

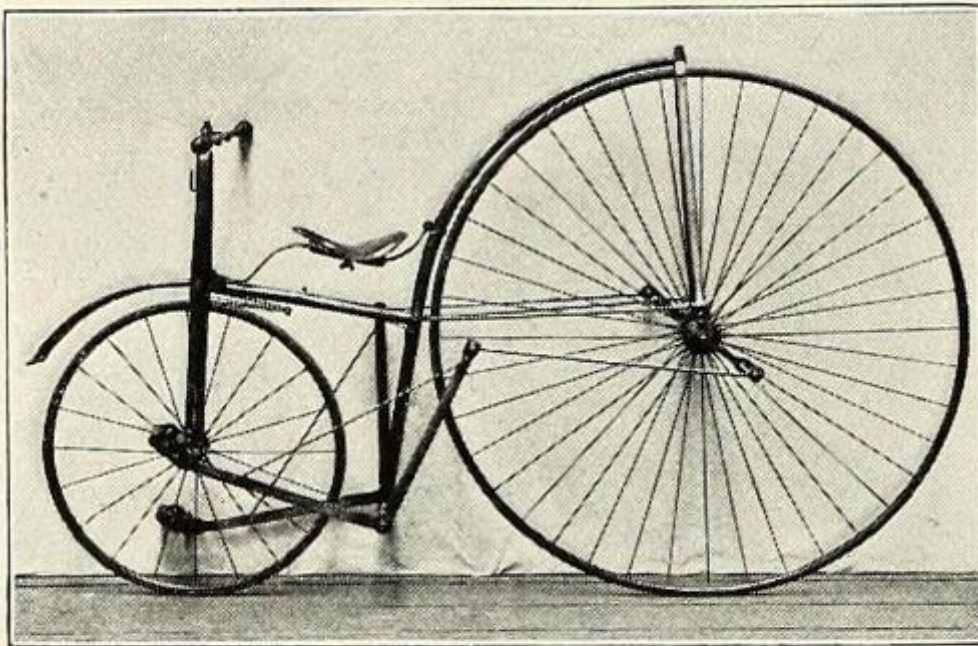

JALGRATAS JA AJALUGU 1876

Inglane **Harry John Lawson** ehitas tänapäeva jalgratta prototüübi.

Teatmeteostes võib kohata sellele aule pretendeerimas veel mitmeid teisigi mehi. Sellist ratast tunti kui ohutut ratast, sest sel oli kettülekanne, mis võimaldas tuua istme kõrgelt ratta kohalt raami keskele. Rattur oli nüüd taas maa lähedal, jalad ulatusid maha, see muutis tasakaalu hoidmise, juhtimise ning ratta selga ja sealt maha tuleku hõlpsamaks ja ohutumaks.

LAWSON REAR-DRIVING SAFETY. 1877.
(By courtesy of the Stanley Club, England.)

JALGRATAS JA AJALUGU 1885

Inglane John Kemp Starley alustas kahe võrdse läbimõõduga rattaga ja ketiveol töötava jalgratta **Rover** tootmist.

THE ROVER SAFETY BICYCLE (PATENTED)

Safer than any Tricycle, faster and easier than any Bicycle ever made. Fitted with handles to turn for convenience in storing or shipping. Far and away the best hill-climber in the market.

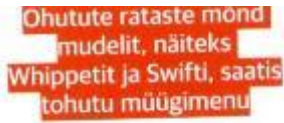
MANUFACTURED BY

STARLEY & SUTTON,

METEOR WORKS, WEST ORCHARD, COVENTRY, ENGLAND.

JALGRATAS JA AJALUGU 1890

Levivad käiguvahetajaga sportlikud maanteeeratta versioonid.

- Ilmselt jõudsid jalgrattad Eestisse juba 1850. a, kuid enim märke on alles 1880. a.
- Esimesteks eestlastest rattaomanikeks said jõukamad linnakodanikud ja tollal rikkaima maanurga, Viljandimaa, talupojad.

- Tüüpiline jalgratas maksis 20. sajandi alguses 50-150 rubla, mis oli enam kui pool töölise aastapalka, seetõttu valmistati neid ka puust ja “põlve otsas”.

JALGRATAS JA AJALUGU STIILINÄITED

https://www.youtube.com/watch?v=tOMII00_fEQ&index=2&list=PLkikeuOCTrb6bZ1FCUI3APMM3-cJdnli4

<http://www.roadswerenotbuiltforcars.com/jkstarley/>

<https://www.youtube.com/watch?v=LfkxeFkKXco&index=42&list=PLkikeuOCTrb6bZ1FCUI3APMM3-cJdnli4>